

Hodnocení: 4 body – jsou tam sice nepřesnosti a neobratnosti, ale celkově se mi to líbí, ty pointy postihujete pěkně

Eva Lukášová, 215851

Písemná příprava 5.

LATOUR, Bruno (1999): *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press, kapitoly 4 a 5, s. 113-173.

Alternativní název: Pasterizace coby spoluobjev Pasteura a kvasnic

Latour v textu rozebírá Pasteurův článek představující kvasnice jako iniciátora procesu fermentace. Latour na textu ukazuje, že nejenom Pasteur byl aktérem, který odhalil charakteristiky a funkce kvasnic. Také ony samy byly aktéry celého objevu. Na tom nic nemění fakt, že byly aktérem nelidským. Čím víc Pasteur jednal, tím víc se kvasnice stávaly autonomními. Pasteur nastavil podmínky okolí tak, aby kvasnice mohly ukázat svoje charakteristiky. Zároveň Latour ukazuje, že oba aktéři, jak Pasteur, tak kvasnice, se během procesu proměnili. Pasteur se stal díky objevu známým, kvasnice se staly z vedlejšího produktu pasterizace jejím hlavním iniciátorem. Experiment tedy není hra s nulovým součtem, kde by z experimentu mohlo vyvstat jen to, co do něj bylo vloženo. „Konstrukce“ proto není vhodným pojmem pro označení způsobu vědeckého poznávání.

Alternativní název: Neexistence hranice mezi fakty a fikcí: symetrie v historii vědeckých výzkumů

Latour představuje koncept relativní existence. Entity existují, pokud jsou podpořeny sítí sdružených aktérů. Jakmile se však síť začne rozpadat, začne entita ztrácet existenci. Pouchetovy samoplodné organismy tak měly svou existenci. Z toho plyne, že historie mají jak lidské, tak nelidské aktéry. Navíc v daný okamžik nelze určit, co je pravda a co fikce. Nezáleží na tom, že se zpětně prokáže, že některá vědecká zjištění se ukázala neplatnými. V okamžiku jejich existence byla stejně reálná jako ta, která se ukázala být platnými. Každý z výzkumů je zasazen do jiné sítě aktérů a má jinou historii, má kolem sebe vytvořenu časoprostorovou bublinu. Oba výzkumy, Pasteurův i Pouchetův, lze proto nahlížet symetricky. Substanci, na základě které mají lidé tendenci výzkumy symetricky nenahlížet, nahrazuje Latour konceptem instituce. Taková instituce se mění. Před Pasteurem tak bylo substancí fermentace něco jiného, než mikrobi. Před Pasteurem mikrobi přenositelní vzduchem neexistovali, po Pasteurově objevu se naopak zdá, že museli existovat vždy.

